

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

23 май 2019 година *

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси — Регламент (ЕС) № 650/2012 — Член 3, параграф 1, букви ж) и и) — Понятието „решение“ в областта на наследяването — Понятието „автентичен акт“ в областта на наследяването — Правна квалификация на националния акт за удостоверяване на наследствени права — Член 3, параграф 2 — Понятието „съд“ — Липса на уведомление до Европейската комисия от държавата членка за това, че нотариусите са извънсъдебни органи, упражняващи съдебни функции като съдилища“

По дело C-658/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim (Окръжен съд Гожов Велкополски, Полша) с акт от 10 октомври 2017 г., постъпил в Съда на 24 ноември 2017 г., в рамките на производство по жалба на

WB

в присъствието на

Przemysławа Вас, в качеството на нотариус

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: J.-C. Bonichot (докладчик), председател на състава, С. Toader (докладчик), A. Rosas, L. Bay Larsen и M. Safjan, съдии,

генерален адвокат: Y. Bot,

секретар: M. Aleksejev, началник-отдел,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 29 ноември 2018 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за WB, от M. Krzymuski, radca prawny,
- за P. Вас, в качеството ѝ на нотариус, от г-н Margoński, zastępca Notarialny,
- за полското правителство, от B. Majczyna, S. Żyrek и E. Borawska-Kędzierska, в качеството на представители,

* Език на производството: полски.

- за германското правителство, от Т. Henze и М. Hellmann, в качеството на представители,
- за испанското правителство, от S. Jiménez García, в качеството на представител,
- за унгарското правителство, от М. Z. Fehér, G. Koós и М. М. Tátraí, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от М. Wilderspin и S. L. Kaléda, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 28 февруари 2019 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 3, параграф 1, букви ж) и и) и параграф 2, член 39, параграф 2, член 46, параграф 3, буква б) и член 79 от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 2012 г., стр. 107), както и на приложения 1 и 2 към Регламент за изпълнение (ЕС) № 1329/2014 на Комисията от 9 декември 2014 година за изготвяне на формулярите, посочени в Регламент № 650/2012 (ОВ L 359, 2014 г., стр. 30).
- 2 Запитването е отправено във връзка с производство, образувано от WB срещу г-жа Przemysława Was, в качеството ѝ на нотариус в Слубице (Полша), за целите на издаването на препис от акт за удостоверяване на наследствени права, съставен от този нотариус.

Правна уредба

Правото на Съюза

Регламент № 650/2012

- 3 Съображения 20—22 и 62 от Регламент № 650/2012 гласят:
„(20) Настоящият регламент следва да зачита различните системи за уреждане на въпросите, свързани с наследяването, които се прилагат в държавите членки. За целите на настоящия регламент понятието „съд“ следва да бъде разширено, така че да обхваща не само съдилищата в стриктния смисъл на думата, които упражняват съдебни функции, но и нотариусите или службите по вписване в някои държави членки, които в определени области на наследяването упражняват съдебни функции като съдилища, както и нотариусите и правните специалисти, които в някои държави членки упражняват съдебни функции по дадено наследство чрез делегиране на правомощия от съда. Всички съдилища, определени в настоящия регламент, следва да бъдат обвързани от правилата относно компетентността, изложени в настоящия регламент. От друга страна, понятието „съд“ не следва да обхваща извънсъдебните органи на държавите членки, които по силата на националното право са оправомощени да се занимават с въпросите на наследяването, като например нотариусите в повечето държави членки, когато те, както е обичайният случай, не упражняват съдебни функции.“

- (21) С настоящия регламент следва да се даде възможност на всички нотариуси, които имат компетентност в областта на наследяването в държавите членки, да упражняват тази компетентност. Дали нотариусите в дадена държава членка са обвързани от правилата относно компетентността, предвидени в настоящия регламент, следва да зависи от това дали те попадат в рамките на определението за „съд“ за целите на настоящия регламент.
- (22) Актове, издавани от нотариуси в областта на наследяването в държавите членки, следва да се разпространяват съгласно настоящия регламент. Когато нотариусите упражняват съдебни функции, те са обвързани от правилата относно компетентността, а решенията, които вземат, следва да се разпространяват в съответствие с разпоредбите за признаването, изпълняемостта и изпълнението на решения. Когато нотариусите не упражняват съдебни функции, те не са обвързани от правилата относно компетентността, а издаваните от тях автентични актове следва да се разпространяват в съответствие с разпоредбите относно автентичните актове.

[...]

- (62) „Автентичността“ на автентичния акт следва да бъде автономно понятие, което обхваща такива елементи като истинността на акта, формалните предпоставки за него, правомощията на органа, изготвил акта, и процедурата за изготвянето му. То следва да обхваща и фактическите елементи, описани в автентичния акт от съответния орган, като факта, че посочените страни са се явили пред този орган на указаната дата и че са направили посочените изявления. Страна, която желае да оспори автентичността на автентичен акт, следва да направи това пред компетентния съд в държавата членка по произход на автентичния акт съгласно правото на тази държава членка“.

4 Съгласно член 3 от този регламент:

„1. За целите на настоящия регламент:

[...]

- ж) „решение“ означава всяко решение в областта на наследяването, постановено от съд на държава членка, независимо от наименованието на решението, включително решение относно определянето на разходите или разноските от служител на съда;

[...]

- и) „автентичен акт“ означава документ в областта на наследяването, който е формално съставен или вписан като автентичен акт в държава членка и чиято автентичност:
- i) е свързана с подписването и съдържанието на автентичния акт; както и
  - ii) е установена от публичен орган или всеки друг орган, овластен за това от държавата членка по произход.

2. За целите на настоящия регламент понятието „съд“ означава всеки съдебен орган и всички други органи и правни специалисти, притежаващи компетентност в областта на наследяването, които упражняват съдебни функции или действат чрез делегиране на правомощия от страна на съдебен орган, или действат под контрола на съдебен орган, при условие че тези други органи и правни специалисти предоставят гаранции за своята безпристрастност и за правото на всички страни да бъдат изслушвани и при условие че решенията, които постановяват съгласно правото на държавата членка, в която действат:

- а) могат да бъдат обжалвани пред съдебен орган или да бъдат преразглеждани от такъв орган; както и

б) имат подобна сила и действие на тези на решение на съдебен орган по същия въпрос.

Държавите членки изпращат уведомление до Комисията относно другите органи и правни специалисти, посочени в първа алинея, в съответствие с член 79“.

5 Член 59, параграф 1, втора алинея от този регламент предвижда:

„Лице, което желае да използва автентичен акт в друга държава членка, може да поиска от органа, съставляващ автентичния акт в държавата членка по произход, да попълни формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2, в който е описано каква доказателствена сила има автентичният акт в държавата членка по произход“.

6 Член 79, параграфи 1 и 2 от Регламент № 650/2012 гласи:

„1. Въз основа на изпратените от държавите членки уведомления Комисията изготвя списък на другите органи и правните специалисти, посочени в член 3, параграф 2.

2. Държавите членки уведомяват Комисията за всички последващи промени в информацията, която се съдържа в този списък. Комисията съответно изменя списъка“.

Регламент за изпълнение № 1329/2014

7 Член 1, параграфи 1 и 2 от Регламент за изпълнение № 1329/2014 гласи:

„1. Формулярът по член 46, параграф 3, буква б) от Регламент [№ 650/2012], който следва да се използва за свидетелството относно решение в областта на наследяването, е формуляр I, установен в приложение 1.

2. Формулярът по член 59, параграф 1 и по член 60, параграф 2 от Регламент [№ 650/2012], който следва да се използва за свидетелството относно автентичен акт в областта на наследяването, е формуляр II, установен в приложение 2“.

Полското право

Законът за нотариата

8 Член 4 от Закона за нотариата (Ustawa Prawo o notariacie) от 14 февруари 1991 г. (Dz. U. бр. 22, позиция 91), изменен със закона от 13 декември 2013 г. (Dz. U. от 2014 г., позиция 164) (наричан по-нататък „Закон за нотариата“), предвижда, че нотариусът управлява нотариална кантора.

9 Съгласно член 5, параграф 1 от Закона за нотариата за извършваните нотариални действия нотариусите получават възнаграждение, определяно по споразумение със страните по нотариалното производство и в рамките на тарифа, одобрена съгласно член 5, параграф 3 от този закон от министъра на правосъдието след съгласуване с министъра на финансите и допитване до Националния съвет на нотариусите.

10 Полските нотариуси издават актове за удостоверяване на наследствени права по реда на членове 95а—95р от Закона за нотариата.

11 Съгласно член 95b от Закона за нотариата:

„Преди да състави акта за удостоверяване на наследствени права, нотариусът изготвя наследствен протокол с участието на всички заинтересовани лица, като взема предвид член 95ca“.

12 Член 95c, параграфи 1 и 2 от Закона за нотариата гласи:

„1. Преди да изготви наследствения протокол, нотариусът уведомява лицата, участващи в изготвянето на протокола, за задължението им да разкрият всички обстоятелства, които ще бъдат включени в протокола, и за наказателната отговорност, която носят за даване на невярна информация.

2. В наследствения протокол по-специално се отбелязва:

1) общото искане за удостоверяване на наследствените права, направено от лицата, участващи в изготвянето на протокола;

[...]“.

13 Член 95ca, параграфи 1 и 3 от Закона за нотариата предвижда:

„1. По искане на заинтересованото лице и с негово участие нотариусът съставя проект на наследствен протокол.

[...]

3. В изявлението, направено пред съставилия проекта на наследствения протокол нотариус или пред друг нотариус, заинтересованото лице може да потвърди данните, включени в проекта на наследствен протокол, и да даде съгласие за изготвянето на наследствен протокол съгласно проекта за него“.

14 Член 95e от Закона за нотариата гласи:

„1. След изготвянето на наследствения протокол нотариусът съставя акта за удостоверяване на наследствени права, ако няма съмнения относно наличието на компетентност на националните съдилища, съдържанието на приложимото чуждестранно право, самоличността на наследниците, размера на наследствените дялове, а ако наследодателят е направил виндикационен завет — и относно лицето, в полза на което наследодателят е направил виндикационен завет, и предмета на завета.

2. Нотариусът отказва да състави акт за удостоверяване на наследствени права:

1) ако за същото наследство вече има акт за удостоверяване на наследствени права или определение, с което се констатира придобиването на наследствени права;

2) ако в хода на изготвянето на наследствения протокол се разкрият обстоятелства, сочещи, че при изготвянето му не са присъствали всички лица, които са призовани да наследят по закон или по завещание, или лица, в чиято полза наследодателят е направил виндикационен завет, или че съществуват или са съществували завещания, които не са били отворени или обявени;

[...]

4) ако в случая липсва компетентност на националните съдилища.

3. Ако наследството се получава от общината или полската държава [Skarbowi Państwa] в качеството им на наследници по закон, а представените от заинтересованото лице доказателства не са достатъчни за изготвянето на акта за удостоверяване на наследствени права, нотариусът може да състави този акт само след призоваване на наследниците чрез обявление за сметка на заинтересованото лице. Разпоредбите на членове 673 и 674 от Гражданския процесуален кодекс [kodeks postępowania cywilnego] се прилагат съответно“.

15 Съгласно член 95j от Закона за нотариата:

„Вписаният акт за удостоверяване на наследствени права поражда същите последици като влязлото в сила определение, с което се констатира придобиването на наследствени права“.

16 Член 95r от Закона за нотариата гласи:

„Всяко посочване в разпоредба на определението, с което се констатира придобиването на наследствени права, се отнася и за акта за удостоверяване на наследствени права. [...]“.

Гражданският кодекс

17 Съгласно член 1025, параграф 2 от Гражданския кодекс [kodeks cywilny] „[л]ицето, в полза на което е констатирано придобиването на наследствени права или е издаден акт за удостоверяване на наследствени права, се счита за наследник“.

18 Член 1027 от Гражданския кодекс предвижда, че „по отношение на трети лица, които не предявяват претенции към наследството, наследникът доказва наследствените си права само с определение, с което се констатира придобиването на наследствени права, или с вписан акт за удостоверяване на наследствени права“.

19 Член 1028 от Гражданския кодекс предвижда, че „[а]ко лицето, в полза на което е констатирано придобиването на наследствени права или е издаден акт за удостоверяване на наследствени права, макар да не е наследник, се разпорежи с право от наследствената маса в полза на трето лице, лицето, в полза на което е извършено разпореждането, придобива правото или се освобождава от задължението, освен ако е действало недобросъвестно“.

Гражданският процесуален кодекс

20 Член 669¹ от Гражданския процесуален кодекс предвижда:

„1. Съдът, компетентен по наследствените въпроси, отменя вписания акт за удостоверяване на наследствени права, ако за същото наследство вече е било постановено определение, с което се констатира придобиването на наследствени права.

2. Ако за същото наследство са вписани два или повече акта за удостоверяване на наследствени права, по искане на заинтересованото лице съдът, компетентен по наследствените въпроси, отменя всички актове за удостоверяване на наследствени права и постановява определение, с което се констатира придобиването на наследствени права.

3. Освен при обстоятелствата, посочени в параграфи 1 и 2, отмяна на вписания акт за удостоверяване на наследствени права се допуска само в предвидените в закона случаи“.

21 Съгласно член 679 от този кодекс:

„1. Доказване, че лицето, в полза на което е постановено определение, с което се констатира придобиването на наследствени права, не е наследник или че наследственият му дял е различен от определения, се допуска само в производство за отмяна или изменение на посоченото определение по реда на този раздел. Лицето, което е участвало в производството по констатиране на придобиването на наследствени права, може да поиска изменение на определението, с което се констатира придобиването на наследствени права, само ако основе искането на обстоятелства, които не е могло да посочи в това производство, и го подаде в срок от една година от момента, в който е получило тази възможност.

2. Всяко заинтересовано лице може да поиска образуването на такова производство.

3. Ако се докаже, че цялото наследство или част от него е придобито от лице, което не е посочено във влязлото в сила определение, с което се констатира придобиването на наследствени права, компетентният по наследствените въпроси съд изменя това определение и се произнася по придобиването на наследствени права в съответствие с действителното правно положение.

4. Разпоредбите на параграфи 1—3 се прилагат съответно за вписания акт за удостоверяване на наследствени права и за определението, с което се констатира придобиването на предмета на виндикационния завет“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

22 Бащата на WB, починал на 6 август 2016 г., е бил полски гражданин с обичайно местопребиваване в Полша. WB е страна във воденото пред полския нотариус г-жа Вас във връзка с наследството на баща ѝ производство за издаване на акт за удостоверяване на наследствени права. Този акт е съставен от въпросния нотариус на 21 октомври 2016 г. в съответствие с полското право.

23 Починалият е бил предприемач, извършващ стопанска дейност в района на германско-полската граница. WB иска да разбере дали в една или няколко германски банки са били вложени капитали и ако да — в какъв размер, който евентуално да се включи в наследствената маса. За тази цел на 7 юни 2017 г. WB иска да ѝ бъде издаден препис от съставения от нотариуса акт за удостоверяване на наследствени права, заедно със свидетелство, а именно формулярът в приложение 1 към Регламент за изпълнение № 1329/2014, че въпросният акт представлява решение в областта на наследяването по смисъла на член 3, параграф 1, буква ж) от Регламент № 650/2012. При условията на евентуалност, в случай че това ѝ искане бъде отхвърлено, жалбоподателката в главното производство иска да ѝ се издаде препис от акта за удостоверяване на наследствени права, заедно със свидетелство, а именно формулярът в приложение 2 към Регламент за изпълнение № 1329/2014, че въпросният акт представлява автентичен акт в областта на наследяването по смисъла на член 3, параграф 1, буква и) от Регламент № 650/2012.

24 С протокол от 7 юни 2017 г. помощник-нотариус в нотариалната кантора на г-жа Вас отхвърля тези искания. Той приема по същество, че актът за удостоверяване на наследствени права е „решение“ по смисъла на член 3, параграф 1, буква ж) от Регламент № 650/2012 и че тъй като Република Полша не е изпратила предвиденото в член 3, параграф 2 от този регламент уведомление до Комисията, той не може да издаде исканото свидетелство, използвайки формуляра в приложение 1 към Регламент за изпълнение № 1329/2014. Що се отнася до искането, направено от WB при условията на евентуалност, помощник-нотариусът посочва, че квалифицирането на акта за удостоверяване на наследствени права като „решение“ изключва

квалифицирането му като „автентичен акт“, поради което, макар да са изпълнени условията по член 3, параграф 1, буква и) от Регламент № 650/2012, издаването на съответното свидетелство чрез формуляра в приложение 2 към Регламент за изпълнение № 1329/2014 не е възможно.

- 25 На 7 юни 2017 г. WB подава жалба пред запитващата юрисдикция, като твърди, от една страна, че актът за удостоверяване на наследствени права отговаря на всички условия, за да бъде квалифициран като решение по смисъла на член 3, параграф 1, буква ж) от Регламент № 650/2012, и от друга страна, че пропускът на Република Полша да уведоми Комисията за нотариусите, издаващи актовете за удостоверяване на наследствени права, в съответствие с член 3, параграф 2, последна алинея и член 79 от този регламент, не предопределя правното естество на акта за удостоверяване на наследствени права.
- 26 Запитващата юрисдикция счита, че за да се произнесе по жалбата на WB, трябва да разбере дали свидетелството, посочено в приложение 1 към Регламент за изпълнение № 1329/2014, може да се издава и за процесуални актове, които нямат изпълнителна сила. В това отношение запитващата юрисдикция смята, че тълкуването на член 46, параграф 3, буква б) във връзка с член 39, параграф 2 от Регламент № 650/2012 е в подкрепа на тезата, че използването на въпросното свидетелство е допустимо за всяко решение, включително и за решенията, които нямат изпълнителна сила.
- 27 Тази юрисдикция счита освен това, че дефинициите на понятията „решение“ и „съд“ по смисъла на Регламент № 650/2012 се нуждаят от уточняване. Тя смята, че що се отнася до легитимацията на наследниците, полските нотариуси, които издават актове за удостоверяване на наследствени права, упражняват по смисъла на съображение 20 от Регламент № 650/2012 „съдебни функции като съдилища“. Отбелязва и че актът за удостоверяване на наследствени права поражда същите последици като влязлото в сила съдебно определение, с което се констатира придобиването на наследствени права, така че трябва да бъде квалифициран като решение по смисъла на член 3, параграф 1, буква ж) от Регламент № 650/2012. Тази юрисдикция обаче се пита дали понятието „решение“ предполага същото да бъде постановено от орган, компетентен да се произнася по спорни между съответните страни въпроси.
- 28 Що се отнася до липсата, в разрез с член 79 от Регламент № 650/2012, на уведомление от държавите членки, запитващата юрисдикция счита, че текстът на тази разпоредба не позволява да се даде ясен отговор на въпроса дали уведомяването има конститутивно или само информативно значение.
- 29 Накрая, запитващата юрисдикция посочва, че ако съставяният от полски нотариус акт за удостоверяване на наследствени права не следва да се счита за решение по смисъла на Регламент № 650/2012, безспорно е обаче, че той отговаря на условията да бъде квалифициран като автентичен акт по смисъла на член 3, параграф 1, буква и) от Регламент № 650/2012.
- 30 При тези обстоятелства Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim (Окръжен съд Гожов Велкополски, Полша) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Трябва ли член 46, параграф 3, буква б) във връзка с член 39, параграф 2 от [Регламент № 650/2012] да се тълкува в смисъл, че „свидетелство относно решение в областта на наследяването“ по формуляра, установен в приложение 1 към [Регламент за изпълнение № 1329/2014], може да се издава и за решенията, които потвърждават качеството на наследник, но не подлежат (дори и частично) на изпълнение?
- 2) Трябва ли член 3, параграф 1, буква ж) от Регламент № 650/2012 да се тълкува в смисъл, че актът за удостоверяване на наследствени права, съставен от нотариус в съответствие с общото искане на всички участници в удостоверителното производство и пораждащ

правните последици на влязло в сила съдебно определение, с което се констатира придобиването на наследствени права — какъвто е актът за удостоверяване на наследствени права, съставен от полски нотариус — представлява решение по смисъла на тази разпоредба и съответно трябва ли член 3, параграф 2, [първа алинея] от Регламент № 650/2012 да се тълкува в смисъл, че нотариусът, съставящ този вид акт за удостоверяване на наследствени права, следва да се счита за съд по смисъла на последната разпоредба?

- 3) Трябва ли член 3, параграф 2, [втора алинея] от Регламент № 650/2012 да се тълкува в смисъл, че уведомяването, извършено от държава членка по реда на член 79 от Регламента, има информативно значение и не е условие за признаването на правен специалист, компетентен по наследствени въпроси и изпълняващ съдебни функции, за съд по смисъла на член 3, параграф 2, [първа алинея] от този регламент, ако той отговаря на условията, произтичащи от последната разпоредба?
- 4) При отрицателен отговор на първия, втория или третия въпрос: трябва ли член 3, параграф 1, буква и) от Регламент № 650/2012 да се тълкува в смисъл, че признаването на националния правен инструмент, удостоверяващ качеството на наследник — какъвто е полският акт за удостоверяване на наследствени права — за решение по смисъла на член 3, параграф 1, буква ж) от Регламент № 650/2012 изключва признаването му за автентичен акт?
- 5) При утвърдителен отговор на четвъртия въпрос: трябва ли член 3, параграф 1, буква и) от Регламент № 650/2012 да се тълкува в смисъл, че актът за удостоверяване на наследствени права, съставен от нотариус в съответствие с общото искане на всички участници в удостоверителното производство — какъвто е актът за удостоверяване на наследствени права, съставен от полски нотариус — представлява автентичен акт по смисъла на тази разпоредба?“.

По преюдициалните въпроси

По втория и третия въпрос

- 31 С втория и третия въпрос, които следва да се разгледат заедно и на първо място, запитващата юрисдикция пита по същество, от една страна, дали липсата на уведомление по член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент № 650/2012 от държава членка за това, че нотариусите упражняват съдебни функции, е определяща за квалифицирането на тези нотариуси като „съдилища“ и при отрицателен отговор, дали член 3, параграф 2, първа алинея от този регламент трябва да се тълкува в смисъл, че нотариус, който съставя акт за удостоверяване на наследствени права като този, предмет на главното производство, в съответствие с общото искане на всички участници в нотариалното производство и съгласно национална правна уредба като приложимата в главното производство, представлява „съд“ по смисъла на тази разпоредба, както и, от друга страна, дали член 3, параграф 1, буква ж) от Регламент № 650/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че акт за удостоверяване на наследствени права като този, предмет на главното производство, съставен от нотариус в съответствие с общото искане на всички участници в нотариалното производство, представлява решение по смисъла на тази разпоредба.
- 32 Съгласно член 3, параграф 1, буква ж) от Регламент № 650/2012 понятието „решение“ включва всяко постановено от съд на държава членка решение в областта на наследяването, независимо от наименованието му, включително решението на служител на съда за определяне на разходите или разноските.

- 33 Следователно решенията по смисъла на тази разпоредба се отличават с това, че са постановени от „съд“, поради което, за да се отговори на въпроса дали национален акт за удостоверяване на наследствени права като този, предмет на главното производство, трябва да се квалифицира като решение, е необходимо преди това да се прецени дали издалият го орган следва да се счита за съд по смисъла на член 3, параграф 2 от посочения регламент.
- 34 Що се отнася до понятието „съд“ по член 3, параграф 2, първа алинея от Регламент № 650/2012, то означава всеки съдебен орган и всички други органи и правни специалисти, притежаващи компетентност в областта на наследяването, които упражняват съдебни функции или действат чрез делегиране на правомощия от страна на съдебен орган, или действат под контрола на съдебен орган, при условие че тези други органи и правни специалисти предоставят гаранции за своята безпристрастност и за правото на всички страни да бъдат изслушвани и при условие че решенията, които постановяват съгласно правото на държавата членка, в която действат, могат да бъдат обжалвани пред съдебен орган или да бъдат преразглеждани от такъв орган и имат подобна сила и действие на тези на решение на съдебен орган по същия въпрос.
- 35 Член 3, параграф 2, втора алинея от този регламент предвижда, че държавите членки изпращат уведомление до Комисията по-специално относно извънсъдебните органи, изпълняващи съдебни функции.
- 36 В това отношение в член 79 от Регламент № 650/2012 се уточнява, че въз основа на изпратените от държавите членки уведомления Комисията изготвя списък на другите органи и правните специалисти, посочени в член 3, параграф 2 от този регламент. Държавите членки уведомяват Комисията за всички последващи промени в информацията, която се съдържа в този списък, и Комисията съответно изменя списъка.
- 37 В случая следва да се отбележи, че полските нотариуси не са включени в този списък, тъй като Република Полша не ги е посочила като извънсъдебни органи, упражняващи съдебни функции като съдилища.
- 38 Затова, преди да се прецени дали нотариусът, който съставя акт за удостоверяване на наследствени права в съответствие с общото искане на всички участници в нотариалното производство и съгласно национална правна уредба като приложимата в главното производство, отговаря на критериите по член 3, параграф 2, първа алинея от Регламент № 650/2012, следва да се разгледат последиците от липсата на предвиденото в член 3, параграф 2, втора алинея от този регламент уведомление.

Относно последиците от липсата на уведомление по смисъла на член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент № 650/2012

- 39 Следва да се отбележи, че член 3, параграф 2 от Регламент № 650/2012 не изброява органите и правните специалисти, считани за съдилища по смисъла на този регламент, но конкретно посочва условията, на които тези органи и правни специалисти трябва съответно да отговарят.
- 40 Всъщност от практиката на Съда е видно, че за разлика например от Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания (ОВ L 143, 2004 г., стр. 15) или Регламент (ЕО) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1), които не съдържат никаква обща разпоредба, определяща условията, за да се квалифицира даден орган като съд, в член 3, параграф 2 от Регламент № 650/2012 се уточнява, че понятието „съд“ по смисъла на този регламент обхваща не само съдебните, но и всички други органи и правни специалисти, притежаващи

компетентност в областта на наследяването, които упражняват съдебни функции и отговарят на условията, посочени в същата тази разпоредба (вж. в този смисъл решения от 9 март 2017 г., *Zulfikarpašić*, C-484/15, EU:C:2017:199, т. 35 и от 9 март 2017 г., *Pula Parking*, C-551/15, EU:C:2017:193, т. 48).

- 41 От това следва, че компетентните в областта на наследяването органи и правни специалисти, различни от съдебните органи, трябва, за да бъдат квалифицирани като съдилища по смисъла на член 3, параграф 2, първа алинея от Регламент № 650/2012, да отговарят на посочените в тази разпоредба критерии.
- 42 В това отношение за целите на изготвянето на списъка по член 79 от Регламент № 650/2012 всяка държава членка проверява дали компетентните в областта на наследяването органи отговарят на условията по член 3, параграф 2, първа алинея от този регламент, за да бъдат квалифицирани като съдилища, и изпраща за тях уведомление до Комисията в съответствие с член 3, параграф 2, втора алинея от същия регламент.
- 43 Макар че уведомлението до Комисията създава презумпция, че националните органи, посочени в съответствие с член 79 от Регламент № 650/2012, представляват „съдилища“ по смисъла на член 3, параграф 2 от този регламент, обстоятелството, че даден национален орган не е споменат в това уведомление, само по себе си не е достатъчно, за да се приеме, че този орган не отговаря на условията по член 3, параграф 2 от посочения регламент (вж. по аналогия решение от 30 май 2018 г., *Czerwiński*, C-517/16, EU:C:2018:350, т. 31 и цитираната съдебна практика).
- 44 В действителност, както е видно от съображение 21 от Регламент № 650/2012, дали нотариусите в дадена държава членка са обвързани от предвидените в този регламент правила относно компетентността, следва да зависи от това дали те попадат в обхвата на определението на понятието „съд“ за целите на посочения регламент, а не дали са включени в списъка, предвиден в член 79 от същия регламент и изготвен въз основа на уведомленията по член 3, параграф 2, втора алинея от него.
- 45 Националният съд, който е сезиран със спор дали компетентен в областта на наследяването орган или правен специалист може да бъде квалифициран като съд по смисъла на член 3, параграф 2, първа алинея от Регламент № 650/2012 или който има съмнения относно верността на изявленията на държава членка, може да се окаже изправен пред въпроса дали в случая по висшото пред него дело са изпълнени изброените в тази разпоредба условия и евентуално да отправи преюдициално запитване до Съда по този въпрос.
- 46 В това отношение следва да се отбележи, че целта на Регламент № 650/2012 да осигури добро правораздаване в рамките на Европейския съюз би била сериозно подкопана, ако всяка държава членка по свое усмотрение може — като не включи органите и правните специалисти, които упражняват съдебни функции като съдилища, в посоченото в член 79 от Регламент № 650/2012 уведомление до Комисията, или обратното, като ги включи в него — да реши въпроса с квалификацията им като съд по смисъла на член 3, параграф 2, първа алинея от този регламент, без да спази изрично предвидените в тази разпоредба условия.
- 47 Следователно това, че Република Полша не е изпратила относно полските нотариуси уведомление до Комисията в съответствие с член 79 от Регламент № 650/2012, не е основание да се заключи, че те не могат да бъдат квалифицирани като съдилища, при положение че отговарят на условията, предвидени в този регламент.
- 48 Съответно липсата на уведомление от Република Полша за това, че нотариусите упражняват съдебни функции, каквото изисква член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент № 650/2012, има значение, което е само информативно.

49 Поради това следва отделно да се определи дали нотариусът, който съставя акт за удостоверяване на наследствени права в съответствие с общото искане на всички участници в нотариалното производство, отговаря на условията по член 3, параграф 2, първа алинея от Регламент № 650/2012, за да бъде квалифициран като съд по смисъла на тази разпоредба.

Относно понятието „съд“ по смисъла на член 3, параграф 2, първа алинея от Регламент № 650/2012

50 Като начало следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика както от изискването за еднакво прилагане на правото на Съюза, така и от принципа за равенство следва, че разпоредба от правото на Съюза, чийто текст не съдържа изрично препращане към правото на държавите членки с оглед на определянето на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза, при което да се отчита не само съдържанието, но и контекстът ѝ и целта, преследвана с правната уредба, от която тя е част (вж. в този смисъл решение от 21 юни 2018 г., Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, т. 33).

51 Съгласно член 3, параграф 2, първа алинея от Регламент № 650/2012, както бе уточнено в точка 34 от настоящото решение, компетентните в областта на наследяването извънсъдебни органи или правни специалисти попадат в обхвата на понятието „съд“ по смисъла на тази разпоредба, когато упражняват съдебни функции или действат чрез делегиране на правомощия от страна на съдебен орган или под негов контрол, при условие че отговарят на условията, изброени в тази разпоредба.

52 Както подчертава генералният адвокат в точки 76 и 77 от заключението си, условията, изброени в член 3, параграф 2, първа алинея от Регламент № 650/2012, гарантират спазването на принципа на взаимно доверие в правораздаването в държавите членки, който стои в основата на прилагането на разпоредбите на този регламент, отнасящи се до признаването и изпълнението на решения, в съответствие с глава IV от посочения регламент, и който оправдава разликата в режима на разпространение на решенията и на актовете в държавите членки.

53 Макар съдебните и нотариалните функции действително да са отделни, все пак от съображение 20 от Регламент № 650/2012 става ясно, че в контекста на този регламент понятието „съд“ следва да бъде разширено, така че да обхване и нотариусите, когато във връзка с определени въпроси на наследяването упражняват съдебни функции. За сметка на това в същото съображение се уточнява, че понятието „съд“ не следва да обхваща извънсъдебните органи на държавите членки, които по силата на националното право са оправомощени да се занимават с въпросите на наследяването, като например нотариусите в повечето държави членки, когато, както е обичайният случай, не упражняват съдебни функции.

54 Следователно е необходимо да се установи дали в контекста и по смисъла на Регламент № 650/2012 нотариусът, който съставя акт за удостоверяване на наследствени права, упражнява съдебни функции по смисъла на член 3, параграф 2 от посочения регламент.

55 В това отношение следва да се припомни, че Съдът е постановил, че упражняването на съдебни функции предполага възможност за произнасяне, по силата на собствени правомощия, по евентуални спорни между страните въпроси (вж. в този смисъл решение от 2 юни 1994 г., Solo Kleinmotoren, C-414/92, EU:C:1994:221, т. 17 и 18). За да се счита даден орган, предвид особеностите на упражняваната от него дейност, за изпълняващ правораздавателни функции, той трябва да е овластен да разрешава евентуални спорове (вж. в този смисъл определение от 24 март 2011 г., Bengtsson, C-344/09, EU:C:2011:174, т. 19 и цитираната съдебна практика). Не е такъв случаят, когато компетентността на съответния правен специалист зависи само от волята на страните.

- 56 Затова следва да се приеме, че даден орган упражнява съдебни функции, когато би бил компетентен в случай на спор за наследство. Този критерий се прилага независимо от иския или охранителен характер на производството по издаване на акт за удостоверяване на наследствени права (вж. в този смисъл решение от 21 юни 2018 г., Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, т. 44).
- 57 Следва да се отбележи, че съгласно член 1027 от Гражданския кодекс в случаите, когато няма спор за наследство, нотариусът удостоверява наследствените права на наследниците по отношение на трети лица, които не са наследници, чрез акт за удостоверяване на наследствени права.
- 58 Съгласно член 95с, параграф 2, точка 1 от Закона за нотариата нотариусът издава такъв акт само по общо искане на наследниците. Нотариусът служебно проверява фактическите обстоятелства и съгласно член 95е, параграф 1 от този закон издава посочения акт само ако няма никакво съмнение относно националната компетентност, приложимото чуждестранно право, самоличността на наследника, размера на наследствените дялове, а ако наследодателят е направил виндикационен завет — и относно лицето, в полза на което наследодателят е направил виндикационен завет, и предмета на завета. Освен това съгласно член 95е, параграф 2, точка 2 от Закона за нотариата нотариусът отказва да състави акт за удостоверяване на наследствени права, в частност ако при изготвянето на протокола за наследство не са присъствали всички наследници.
- 59 От тези разпоредби следва, че въпросните нотариални действия по издаване на акт за удостоверяване на наследствени права се извършват при общо искане на заинтересованите страни и изобщо не засягат правомощията на съда при спор между страните, защото нотариусите — въпреки че съгласно полското право са длъжни да проверяват спазени ли са законовите условия за издаване на акт за удостоверяване на наследствени права — не упражняват правомощия за вземане на решения.
- 60 Освен това следва да се отбележи, че съгласно членове 4 и 5 от Закона за нотариата нотариусите упражняват свободна професия, която като основна дейност включва предоставянето на редица отделни услуги срещу възнаграждение, определяно по споразумение със страните по нотариалното производство и в рамките на тарифа.
- 61 Поради това не може да се смята, че въпросните действия сами по себе си са свързани с упражняването на съдебни функции.
- 62 Тъй като условията, изброени в член 3, параграф 2 от Регламент № 650/2012, са кумулативни, не е необходимо да се преценява дали останалите условия, предвидени в тази разпоредба, са изпълнени, след като в случая не е изпълнено това да се упражняват съдебни функции.
- 63 Следователно, тъй като акт за удостоверяване на наследствени права като този, предмет на главното производство, не се издава от съд по смисъла на член 3, параграф 2 от Регламент № 650/2012, той не представлява, в съответствие с точка 32 от настоящото решение, „решение“ в областта на наследяването по смисъла на член 3, параграф 1, буква ж) от посочения регламент.
- 64 Предвид горните съображения на втория и третия въпрос следва да се отговори, че:
- член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент № 650/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че липсата на предвиденото в тази разпоредба уведомление от страна на държава членка за това, че нотариусите упражняват съдебни функции, не е определяща за квалифицирането на тези нотариуси като съдилища,

- член 3, параграф 2, първа алинея от Регламент № 650/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че нотариус, който в съответствие с общото искане на всички участници в нотариалното производство съставя акт като този, предмет на главното производство, не представлява съд по смисъла на тази разпоредба и следователно член 3, параграф 1, буква ж) от този регламент трябва да се тълкува в смисъл, че такъв акт не представлява решение по смисъла на тази разпоредба.

По първия и четвъртия въпрос

- 65 Предвид отговора на втория и третия въпрос не е необходимо да се отговаря на първия и четвъртия.

По петия въпрос

- 66 С петия си въпрос запитващата юрисдикция по същество пита дали член 3, параграф 1, буква и) от Регламент № 650/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че актът за удостоверяване на наследствени права, съставен от нотариус в съответствие с общото искане на всички участници в нотариалното производство — какъвто е актът за удостоверяване на наследствени права, съставен от полски нотариус — представлява „автентичен акт“ по смисъла на тази разпоредба, който може да бъде издаден заедно с формуляра, посочен в член 59, параграф 1, втора алинея от този регламент и съответстващ на формуляра в приложение 2 към Регламент за изпълнение № 1329/2014.
- 67 Съгласно член 3, параграф 1, буква и) от Регламент № 650/2012 „автентичен акт“ означава документ в областта на наследяването, който е формално съставен или вписан като автентичен акт в държава членка и чиято автентичност, от една страна, е свързана с подписването и съдържанието на автентичния акт, и от друга страна, е установена от публичен орган или всеки друг орган, овластен за това от държавата членка по произход.
- 68 Освен това от съображение 62 от този регламент следва, че е нужно самостоятелно тълкуване на понятието „автентичност“, при което да се вземат предвид редица фактори, и в частност истинността на акта, формалните предпоставки за него, правомощията на органа, изготвил акта, и реда за изготвянето му. Автентичността следва да обхваща и фактическите обстоятелства, описани в автентичния акт от съответния орган, като това, че посочените страни са се явили пред този орган на указаната дата и че са направили посочените изявления.
- 69 В случая, както бе отбелязано от полското правителство, нотариусите са овластени съгласно полското право да съставят актове във връзка с наследяването, а актът за удостоверяване на наследствени права формално се вписва като автентичен акт. Освен това съгласно член 95j от Закона за нотариата този акт поражда същите последици като влязлото в сила определение, с което се констатира придобиването на наследствени права.
- 70 Също така следва да се отбележи, че в съответствие с член 95е от Закона за нотариата, както бе припомнено в точка 58 от настоящото решение, нотариусът извършва проверки, вследствие на които може да откаже да издаде акта за удостоверяване на наследствени права, поради което автентичността на този акт е свързана както с подписването, така и със съдържанието му.
- 71 Следователно акт за удостоверяване на наследствени права като този, предмет на главното производство, отговаря на условията, предвидени в член 3, параграф 1, буква и) от Регламент № 650/2012. Той съответно е автентичен акт, препис от който може да бъде издаден заедно с формуляра, посочен в член 59, параграф 1, втора алинея от този регламент и съответстващ на формуляра в приложение 2 към Регламент за изпълнение № 1329/2014.

72 С оглед на гореизложеното на петия въпрос следва да се отговори, че член 3, параграф 1, буква и) от Регламент № 650/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че акт за удостоверяване на наследствени права като този, предмет на главното производство, съставен от нотариус в съответствие с общото искане на всички участници в нотариалното производство, представлява автентичен акт по смисъла на тази разпоредба, който може да бъде издаден заедно с формуляра, посочен в член 59, параграф 1, втора алинея от този регламент и съответстващ на формуляра в приложение 2 към Регламент за изпълнение № 1329/2014.

По съдебните разноски

73 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

1) Член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство трябва да се тълкува в смисъл, че липсата на предвиденото в тази разпоредба уведомление от страна на държава членка за това, че нотариусите упражняват съдебни функции, не е определяща за квалифицирането на тези нотариуси като „съдилища“.

Член 3, параграф 2, първа алинея от Регламент № 650/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че нотариус, който в съответствие с общото искане на всички участници в нотариалното производство съставя акт като този, предмет на главното производство, не представлява съд по смисъла на тази разпоредба и следователно член 3, параграф 1, буква ж) от този регламент трябва да се тълкува в смисъл, че такъв акт не представлява решение по смисъла на тази разпоредба.

2) Член 3, параграф 1, буква и) от Регламент № 650/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че акт за удостоверяване на наследствени права като този, предмет на главното производство, съставен от нотариус в съответствие с общото искане на всички участници в нотариалното производство, представлява „автентичен акт“ по смисъла на тази разпоредба, който може да бъде издаден заедно с формуляра, посочен в член 59, параграф 1, втора алинея от този регламент и съответстващ на формуляра в приложение 2 към Регламент за изпълнение (ЕС) № 1329/2014 на Комисията от 9 декември 2014 година за изготвяне на формулярите, посочени в Регламент № 650/2012.

Подписи